

Commissie van Organisaties van Werknemers ter Koopvaardij gevormd hadden? Zo ver had Kerstens in '42 niet durven gaan. Hij had, zo had hij in juni aan het bestuur van de *Shipping* geschreven, dat denkbeeld (het was hem door de Contact-Commissie formeel voorgelegd) 'vooralsnog' afgewezen, maar, zo had hij verder bericht, hij was wèl voornemens, 'vertegenwoordigers der werknemers-organisaties' in twee nog op te richten commissies op te nemen: een adviescommissie 'voor het beheer en de uiteindelijke bestemming van het Scheepvaartfonds' (hij rekende op een batig saldo) en een 'adviescommissie van de Nederlandse Scheepvaart- en Handelscommissie voor arbeidszaken'.¹ Nu, als het bij commissies zou blijven die louter adviezen zouden uitbrengen, dan hadden de reders van de *Shipping* daar geen bezwaar tegen: zij zouden de beslissingen blijven nemen.

In de lente van '43 ging Kerstens wezenlijk verder. Er hadden zich bij de koopvaardij allerlei kleinere conflicten voorgedaan tussen enerzijds personeelsleden en anderzijds gezagvoerders en directies van rederijen. In die conflicten hadden steeds de gezagvoerders *c.q.* de directies het laatste woord gehad, zij hadden in bepaalde gevallen ook straffen opgelegd, bijvoorbeeld inhouding van gage. 'Dat gebeurde wel eens *high-handed*', aldus Kerstens' hoofdamtenaar de Smit jegens de Enquêtecommissie, en de Smit vond het dan ook redelijk dat Kerstens de positie van de zeelieden wilde versterken door 'hun de kans te geven, dat de tegen hen ingebrachte klachten werden onderzocht'.² Kerstens wilde daartoe arbitrage-commissies oprichten waarin de reders en de bonden op voet van gelijkheid vertegenwoordigd zouden zijn. Een memorandum waarin hij dat plan ontwikkeld had, legde hij in april '43 aan de Contact-Commissie voor. Deze zond hem toen na grondig onderling beraad en na een gesprek met Steenberghe (die uit Amerika over was) en Speekenbrink eind april een lange brief³; de instelling van arbitrage-commissies werd er in toegejuicht, maar er werd ook, onder verwijzing naar het feit dat Kerstens het denkbeeld, vertegenwoordigers van de bonden in het bestuur van de *Shipping* op te nemen, afgewezen had, op aangedrongen dat de organisaties der werknemers 'erkend (zouden) worden in alle zaken die de schepelingen krachtens hun arbeidsverhouding aangaan'. Daartoe werden drie 'praktische maatregelen' voorgesteld:

'Ten eerste, dat de tekst van circulaire en instructies aan gezagvoerders . . . , voorzover zij betrekking hebben op arbeidsvoorwaarden, dienstvoorschriften,

¹ Brief, 13 juni 1942, van Kerstens aan J. M. de Booy, aangehaald in P. Dijkstra: 'Verslag van het verloop der crisis tussen de minister van handel, nijverheid en scheepvaart en de NSHC' (7 juli 1943), *Enq.*, dl. III b, p. 280. ² Getuige D. M. de Smit, a.v., dl. III c, p. 334. ³ Tekst: a.v., dl. III b, p. 270-71.